

"چهاردهم آذرماه روز جهانی داوطلب سلامت"

چهاردهم آذرماه (۵ دسامبر) مصادف با روز جهانی داوطلب، بهترین فرصت برای توسعه فرهنگ فعالیت‌های داوطلبانه و مشارکت مردمی در عرصه سلامت می باشد. بخش سلامت متعهد است پایداری روندهای مشارکتی در تحقق اهداف نظام سلامت در جامعه را ترغیب و حمایت کند تا امکان ترویج مفاهیم و رفتارهای سالم در جامعه بیش از پیش فراهم شود.

داوطلبان سلامت، افرادی هستند که بدون هیچ گونه مزد و حقوقی فقط به خاطر عشق و انسانیت، رضای الهی و حس مسوولیت پذیری در برابر جامعه مانند پل ارتباطی بین مسوولان بهداشتی و مردم عمل می کنند.

داوطلبان و سفیران سلامت از نهاد و جنس خود مردم‌اند که بدون هیچ چشم‌داشتی، ضمن برقراری ارتباط مناسب با مردم در قالب برنامه ملی خود مراقبتی، با ارتقای سواد سلامت جامعه در حوزه‌های مختلف سطح سلامت مردم را بهبود می‌بخشند.

دخالت جامعه در امور زندگی اجتماعی به قدمت زندگی اجتماعی است و اندیشه کار مردم با هم برای رسیدن به مقصود، قسمت اصلی خیلی از فرهنگ‌هاست. همچنین مشارکت مردم در امر توسعه جامعه خود به عنوان حقوق فردی، سیاسی و اجتماعی افراد می‌باشد.

مبانی مراقبت‌های بهداشتی اولیه بر نقش آگاهانه مردم در سلامت جامعه تاکید دارد و رابطه مشارکت مردم در فعالیتهای مربوط به سلامت با افزایش سطح سلامتی پایدار مردم آن جامعه را تأیید می‌کند. در سالهای اخیر موضوع ارتقاء سلامت با تاکید بر نقش مردم در دنیا توسعه، ضرورت و مقبولیت بیشتری پیدا کرده است و انتظار جهانی از همه کشورها آن است که زمینه سهیم بودن مردم در سلامت و مشارکت در همه مراحل ارائه خدمات بهداشتی را فراهم کنند.

چرا که سلامتی محور توسعه است و معضلات بهداشتی همان معضلات توسعه است که نمی‌توان آن را فقط در بخش سلامت حل کرد. بلکه مشارکت تک تک افراد جامعه و بخشهای توسعه، نهادها و ارگانها برای حل مسائل سلامتی و رسیدن به سطح قابل قبول سلامت لازم و ضروری است.

با توجه به تایید اعلامیه آلماتا در سال ۱۹۷۸ بر مشارکت مردم و تاکید بر نقش آن در کمک به سیستم خدمات بهداشتی درمانی و تعبیر سازمان جهانی بهداشت از مشارکت مردم در توسعه به عنوان روندی که مردم باید از حق خود برای ایفای نقش فعال در توسعه خدمات سلامت استفاده

کنند و فعال کردن اجرای خدمات بهداشتی در شهرها سبب شد مسئولان وقت وزارت بهداشت و درمان، طرح رابطان بهداشت (داوطلبان سلامت) در کشور را اجرا کنند.

داوطلبان سلامت در ایران

در سال ۱۳۶۹ وزارت بهداشت کشور با انگیزه حل مشکلات بهداشتی حاشیه نشینان شهری و روستایی، اقدام به طراحی و اجرای برنامه داوطلبان سلامت تحت عنوان «رابطان بهداشت» در جنوب تهران و حاشیه شهرهای بزرگ کشور (تبریز، شیراز و اصفهان) کرد.

در واقع این برنامه در مناطقی شکل گرفت که شبکه بهداشت و درمان به دلیل گسترش بی رویه جمعیت شهری کمترین پوشش مراقبتهای بهداشتی را برای گروههای آسیب پذیر جامعه شهری

داشت و این برنامه با توجه به موفقیت چشمگیری که به همراه داشت از سال ۱۳۷۲ در تمام نقاط شهری کشور به اجرا درآمد.

داوطلبان سلامت افرادی هستند که همچون حلقه محکمی ارتباط مسئولین بهداشتی را با سطوح محیطی جامعه برقرار می کنند و با شرکت در کلاسهای هفتگی و یا ماهانه در مراکز بهداشتی درمانی آموخته های خود را به ۵۰ خانوار همسایه و افراد تحت پوشش خود منتقل می نمایند و برای حفظ سلامتی خود و خانوارهای تحت پوشش تلاش می کنند .

برنامه داوطلبان سلامت به تغییر نگرش و عملکرد مردم نسبت به توانایی بالقوه خود در جهت تغییر و بهبود شرایط زندگی کمک کرده است و اعتماد به نفس و اتکا به خود را در زنان و مردان رابط و خانوارهای تحت پوشش افزایش داده است. ارزشیابی و بررسی برنامه در طی سالهای ۷۴-۸۱ نشان داده که حضور داوطلبان سلامت ۲۰-۲۵ درصد سبب بهبود شاخصهای بهداشتی شده است .

داوطلب سلامت زمینه های لازم را برای مشارکت فعالانه تر افراد در توسعه اقتصادی ، اجتماعی کشور فراهم نموده است و در برخی از گروههای رابطان بهداشت حیطه فعالیت آنها متناسب با نیازهای جامعه توسعه یافته و در امور اجتماعی و خانوادگی به کمک مردم شتافته اند .